

ШУМАДИНЬА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ Ш. Пенадовикъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е по три ње. 3, а за пола године 10. цванц. За оглаше плаћа се одъ врете 5 крајц. за транугъ. № 54.

ЦРНИЙ ПРОСІЯКЪ.

(Продужено)

К савіе најпосле разумеде. Зракъ радости разведри његовъ погледъ. Онъ поити и падне на колена предъ трофеіомъ.

„Отче! отче!“ викне онъ.

„Мой добрый господине!“ повтори црнацъ тужно.

Потомъ в слѣдовало дуго ѣутанъ. К савіе, опіевъ своіомъ себичномъ радощу, благодаріе Богу изъ дубльине срца, и мислю е на Блену. У првомъ овомъ тренутку веселіегъ усхиѣеня смаграше онъ Блену као свою. Препоне нестану. Заръ садъ неимаѣаше онъ отца?

Старый просіякъ быаше поредъ њѣга клекнуо, и склопивши очи чиняше се, да е пао у озбиљне и жалостне мисли.

„Онъ быаше добаръ,“ рече онъ узимаюћи све величественіи изражай; „онъ быаше великодушанъ, онъ быаше честитъ! — онъ е умрѣо, али я самъ остао робъ његовогъ спомена.

„Онъ е умрѣо!“ повтори К савіе.

На еданпуть некомъ мисли обузеть, устане.

„А моя мати? улыта онъ.

„Тражимъ е већъ двадесетъ и две године, одговори црнацъ.

Младићъ спусти жалостно главу.

„Умрѣо — непознатъ“, мишляше онъ. „Баръ ѣу споменъ могъ отца моѣи почитовати, и његово име быѣе ми наслѣдіе. Његово име! Нисте ми іошть казали његово име.“

„Онъ се зваше капетанъ Лефебвръ.“

Лефебвръ повтори К савіе, као да е хтео ово име у своіой памети задржати.

„Младый господине,“ дода црнацъ, „ово име было бы садъ име великогъ ѣенерала, да га е само Богъ оста-

віо у животу, ерѣ онъ е умрѣо врло младъ и быо е одвећъ храбаръ.“

„Приповѣдите ми што о њѣму,“ рекне К савіе, „да познамъ свогъ отца. Онъ е васъ любіо, е ли истина?“

Тако говорећи стисне младићъ руке просіякове.

„Онъ ми е поклоніо слободу,“ продужи црнацъ съ осменутомъ лицемъ. Онъ е имао поверена у мени, а я у њѣму; я самъ га любіо, любіо га іошть више, но што васъ любимъ, младый господине.“

Онъ полюби срдечно К савіе-ову руку.

„Чуйте,“ рекне тихо, „вы ми неѣте за зло примити, што самъ вамъ за еданъ тренутакъ дао мислити, да сте синъ едногъ просіяка. Онай човекъ, кои е тамо правіцу изрицао, небы веровао моимъ речма, да самъ казао: „то самъ учиніо, будући е онъ синъ могъ умрлогъ господара.“

„То е истина,“ пресече му речъ К савіе. „Ваша любавъ превазилази свако верованъ. О, я нисамъ неблагодаранъ, честитый пріятелю.“

„Вы сте његовъ синъ,“ рекне црнацъ съ ячимъ гласомъ. „Никаква благодарность. Онъ е то заповедіо, я самъ послушао.

Онъ узе руку младића и покаже му, да на његову бедну постелю седне, а онъ се самъ спусти на асуру.

„Немойте ми ништа говорити,“ поче онъ опеть, метнувши руку на чело, као да се и мало прибере, „я ѣу вамъ његову и вашу историю приповедити.“

К савіе слушао е пазливо. Просіякъ продужи озбиљно и лагано:

„Има већъ 24 године. Мы добысмо на Гваделупи вѣсть, да су се црицы на Санъ-Домингу побунили противъ господара. Пре две године срце бы ми на ову вѣсть одъ гордости и радости узлупало се; аль одъ ове две године я самъ познао могъ доброгъ господина; ево већъ година дана учиніо ме е слободнымъ и зато самъ му я душу мою дао.

„Бдногъ дана навезе се онъ на едну лаѣу, коя е положила на Санъ-Доминго и я самъ пошао за њѣмъ. Пред-

горска варошъ быяше му определѣна за станиште. Онъ быяше храбаръ, неустрашимъ, неуморимъ ратникъ. Онъ е знао да су црнци несматраюћи на нѣгово собствено расположенѣ, на побуву юште и споля подбадани. Свакогъ ютра излазаше онъ са многъ. Сасвимъ сами пролазили смо крозь равнице, кадкадъ пеняли смо се узъ брегове, да бы продрели и у обиталишта на нѣма налазећа се. Онъ е говорю и я самъ преводю нѣгове беседе моіой браћи.“

„Я самъ преводю верно, премда ми е срце казивало, да ове беседе нису на користь моіой браћи. Онъ е заповедю, я самъ слушао.“

„Пошто е устанакъ обштимъ постао, замени онъ речи съ дѣлма. Юштъ единако до главе наоружани излазили смо сасвимъ сами изъ вароши. Ма како да се заседа была сакрила, мы смо е увекъ напипали, будући самъ я моє племе познавао, и тиме моѣмъ господину на руди быо. Кадъ самъ увече самъ бывао, молю самъ бо-гове мой отаца за опроштенѣ, ерѣ самъ постао издаица спрямъ нѣи.“

„Врло често изненада нападали су на насъ. Онъ е быо храбаръ, подобанъ лаву. Непрѣятельи падали су око нѣга као сноплѣ. Я никадъ нисамъ продирао крозь непрѣятель, сажалѣвао ме е. и нѣ мя такво што заповедао. Само кадъ е коплѣ или стрела летила у нѣгове прси, подмећао самъ я моє прси.“

Овде скине црнацъ одирке, кои му покриваше прси, и садъ се показаше трагови велики залечены рана. Потомъ продужи :

„Кадъ су потомъ войске изашле изъ предгорія, ишли су оне съ подпунѣмъ сигурношчу. Мой добрый господинъ познавао е точно положенѣ бедны црнаца; онъ се враћао као побѣдитель.“

„Кадъ смо се едаредъ съ таквогъ чарканя вратили, были смо изнурени одъ усиливаня. Али на место да кло-не, почне се мой господинъ спремати на путь; я хте-до за нѣмъ поћи; онъ заповеди да останемъ. Я остадо.“

„Одъ тада излазаше онъ свако вече, недозволяваюћи мени, да га пратимъ. Часъ враћаше се сасвимъ сну-жденъ, часъ тако весео, да нѣгово добро расположенѣ чиняше се готово претерано быти. Тада ми долазаше на память, да самъ и я тако некадъ быо, сирѣчь у оно време, кадъ самъ я као младый ратникъ ишао за моіомъ іогунастомъ заручницомъ Даидомъ, по земљи мой отече-ва. Онъ е любю едну жену, я самъ то погодю и почео самъ се бояти.“

„И опетъ нисамъ гледао дознати име оне жене. За-браняваюћи ми за нѣмѣ ићи, хтео е сакрити одъ ме-не едну тайну, и я морадо послушати нѣгову волю.“

„Онъ е кадкадъ заостаю целе ноћи и текъ се су-траданъ враћао. Я самъ се надао нѣговомъ повратку; нисамъ тренуо, да бы га дочекао, и кадъ е изостао пре-ко времена, у кое е обычно долазио, трчао самъ горе до-ле као бесанъ по моіой колиби. Животъ бы мой дао, само кадъ бы смео на сусреть му изаћи; али я се неу-суди крочити ни преко прага, будући ми е онъ запове-дю да останемъ.“

„Онъ е врло любю ову жену! Како самъ га често слушао гди нѣно име прошапѣуе и притомъ е на небо погледао, као што се чини, кадъ се молимо свемогућемъ! Она быяше нѣгово божество на земљи. Я моля Бо-га, да тако уреди, да му она свое срце поклони и тиме нѣгову любовъ награди. Я самъ се сећао, да му она мо-же такавъ ударацъ дати, кои я на моє прси небы могао дочекати. Моя е брига была основана, она нѣга нѣ лю-била.“

„Бедный отацъ!“ рекне Ксавіе тихо.

„Бедный, добаръ господинъ!“ повтори просіакъ. „Онъ быяше одвећъ срећанъ, ерѣ онъ непредчувствова-ше ништа; онъ мишляше да е люблѣнъ; онъ се нестара-ше нити подозреваше.“

„Тада, младый господине, доѣсте вы на светъ. О-на госпои о коіой говоримъ, ваша е мати. Ваше роѣ-нѣ быяше мени тайна. То самъ текъ доцнѣе дознао, у тренутку, кога ѣе споменъ овде (онъ покаже на свое ср-це) заостати као скрушаваюћій, страовитый тереть, докъ се ови стари удови у дубльини гроба нераспадно у го-милици праа.“

X.

„Едногъ вечера дигосмо се съ целимъ одѣленѣмъ предгорскимъ“, продужи црный просіакъ. „Црнци су се были показали у знатномъ брою на обали велике реке. Мы остасмо више дана у полю. Мой добрый господинъ быяше овогъ вечера веселии но обично; онъ корачаше брзо и лако предъ трупомъ, певаюћи едну веселу фран-цуску песму. Као увекъ марширао самъ я поредъ нѣга. Онъ ми пружи свое стекло и каза ми да пиємъ.“

„Нептуне“, рече онъ потомъ „кадъ бы я жену и дете имао, ел; ты бы ій любю!“

Я незнадо шта да одговоримъ на такво пытанѣ и само метнемъ руку на срце.“

„Ты бы ій любю“, дода онъ, „као што мене лю-бишь; ел; истина Нептуне? Кадъ бы те она позвала на-учю бы нѣне знаке да бы е брже могао послушати. Ты бы іой се чудю, ерѣ е лепа. И кадъ бы се дете насме-яло, ты бы га узео у твоє яке руке и люляо бы га. То е врло мало, умляго дете!“

„Срце ми скакаше одъ радости при овомъ описы-ваню.“

„Я имамъ жену и дете Нептуне“, продужи онъ; „при нашемъ повратку познаешъ ій.“

„Проведосмо ноћъ, у едномъ стану, одъ црнаца о-ставлѣномъ. Другогъ дана, башъ кадъ хтедосмо проду-жити нашъ походъ, стигне еданъ вѣстникъ изъ вароши. Онъ е быо донео едно писмо на капетана Лефебвра.“

„Мой добрый господинъ безъ сумнѣ познаде любе-зный рукописъ, ерѣ нѣгова рука дриташе кадъ писмо распечаћаваше. Онъ читаше; — наеданпутъ побледи. Читаше по другій путь. Писмо му се измакне изъ ру-ке и падне на землю. Онъ га неподуже, него поведећи се као піянъ врати се у свой шаторъ. Я мого читати, ерѣ ме е одчасти мой добрый господинъ у томе об-учю, но я савіемъ писмо, небацивши ни еданъ погледъ у-

нутра и задржимъ га при себи. Я бы пре умрѣо, но што бы желіо дознати нѣгову тайну.“

„Кадъ я уђо у нѣговъ шаторъ, нађемъ га гди е спустио главу на руку, уздише и еца. Я станемъ у еданъ будакъ и останемъ као да ме мачъ у срце удари.“

„Нептуне“, рекне онъ изненада, „ођу да умремъ.“

Я проли неколико суза и чисто ми изгореше образи, но я одговори :

„Па добро господине.“

„Я немамъ више супругу“, дода онъ; мою самъ срећу и надежду изгубіо. — Я самъ самъ; она ме нелюби.“

Онъ се маши у свой цепъ да извади писмо. Я му га предадо ћутећи. Онъ га счепа любопытно, као да се надаше, да ће садъ нешто друго у нѣму прочитати. Пошто е іоштъ еданпутъ разгледао, обори главу.

„Дай ми мов пиштоль“, рече ми съ потмулымъ гласомъ.

(продужиће се)

СТРАНЕ НОВОСТИ.

ТУРСКА.

„Журналь де Константинопль“ одъ 4. Юнія явля : „Васив-паша, врховный повелитель анадолске войске, очекуе се данасъ заедно са многимъ турскимъ заробљеницима изъ Одесе. У четвртакъ е дошао Осман-паша изъ Трапезунта. Оданде являю, да су се Турци изъ своіо точкій руске области, које е турска войска заузела была, повукли натрагъ.“

Изъ Цариграда являю „Тривстеръ цайтунгу“ подъ 8. Юніемъ слѣдуюће : „Одлазакъ Решид-паше у Египетъ тако се у тишини догодіо, да нив готово никомъ у онај паръ ни у очи падао. Чини се, као да е Решид-паша пао кодъ свога владоца савршено у немилость, и ово путованъ изъ забаве сасвимъ е назикъ на прогнанство. У Решидовой пратњи налазе се осимъ многи нѣгови найвѣрній пріятеля и приврженика и банкеръ С. Балтачи.“

— Француски и енглески станови све се већма и већма празне. У Шкутару сведена е посадка на тако малый брой, да е тамо посланъ изъ Кулела еданъ полкъ нѣмачке легіе, да извршуе тамошню мѣстну службу.

— Съ црногорске границе пишу „Загребачкимъ новинама“ подъ 29. Маіомъ слѣдуюће : Посѣта, коју су неколико кадета едне енглеске фрегате учинили у Скадру, произвела е едну велику забуну, тако да су се они морали вратити на лађу, да небы искусили неповольна слѣдства.

— Вѣсть о убиѣству енглескогъ консула непотврђуе се, напротивъ тога разноси се гласъ, да е французскій консулъ на путу своемъ крозь Арнаутску у едной меани близу Алесіе убіенъ, но о томе іоштъ немамо обширній извѣстія.

— Лепо семинарско зданіе и католичку црkvу у Скадру порушили су Турци, и еданъ калуђеръ, кой се де сіо у огорченой и фанатизированой гомили, яко е злостављенъ.

— Свудъ по Арнаутлуку, нарочито по планинама, трпе Христіјани велика гоненія и злостављанія. У Зети су разорене три православне цркве. Но будући е христіјанско жительство планински предѣла тамошнихъ цоружано и ратоборно, то предстоје крвави судари.

— Една енглеска парна фрегата лежи садъ у антиварскомъ пристаништу; неколико миља далеко у мору види се где облеће една аустрійска флотица, састојећа се изъ 9. убойны лађа и два пароброда. Незна се, да ли ће и ова флота ући у ово пристаниште.

— Станъ стварій у Арнаутској врло е озбиљно, и свакій часъ могу наступити жалостни догађаји и букнути крваве распре.

У Цариграду 8. Юнія. Руски трговци, кои су у Цариграду заостали были, поднели су Фуад-паша благодарителну адресу за заштиту, коју су они за време рата уживали.

— Руси су изъјавили, да су они у тврдинама Рени и Исмаилу разорили само оне шанчеве и утврђенія, које су у теченію овогъ рата подигнута была.

РУСИЯ.

Изъ Петербурга пишу подъ 5. Юніемъ слѣдуюће :

Давнашній планъ за яче утврђенъ руски позиция на рѣци Амуру (у найисточной Азіи) као да оће садъ да се оствари. Овде ће се за найкраће време опремити една флотица која ће изъ Кронштата отићи у Николаевъ, да однесе у источну Азію флотскій матеріалъ, кои се тамо врло тешко набавља. А и морске войске отићи ће тамо. Главну пакъ саставну часть войничке тамошнѣ посаде сачиняваће една часть новоустроене войске байкалски козака. Топови за градове на ушћу Амуре рѣке салиће се у сибирскимъ фабрикама.

— Први енглески морнари, кои су овде стигли, крваво су се потукли са морнарима рускимъ. Полиція морала се умешати, и уапсила е и пріятеля и неприятеља. Енглези су предани енглеской консулатской власти.

— Бедеми града Николаева поправляю се и утврђую іоштъ већма.

АУСТРИЯ.

У Бечу 16. Юнія.

Ютрось е за честь нѣг. велич. краля грчкогъ, Отонна, држанъ на іозефштатскомъ гласію (чистина, калемег-

данъ) сыйный прегледъ войске, у комъ е цела бечка посада подь командомъ генерала княза Едмунда Шварценберга участвовала. У 9. сатій дошло е Нѣг. вел. царь, съ десне стране яшио е краль Отонъ у красномъ народномъ одѣлу грчкомъ, а съ леве стране войвода Вилхелмъ одъ Брауншвайга; у пратњи пакъ царевои были су велике войводе Фердинандъ Максимилянъ, Вилхелмъ и Леполдъ. Кадъ су яшила нѣова велич. предъ фронтомъ войске, ударала е войска пушке предъ прси, а войничке банде свирале су грчку народну химну. После прегледа дефилирала е (пролазила у одѣленья) войска у полудивизіама. Ова войничка парада, праѣна najlepшимъ временомъ, окончала се око 11. сатій. Нѣг. велич. царь, войвода одъ Брауншвайга и велике войводе допратили су кралѣвскогъ госта до палате великогъ войводе Албрехта. — Нѣг. велич. краль Отонъ одпутоваѣе у Понеделякъ (18. Юнія) изъ Беча у Карлсбадъ.

— Царско-рускій министеръ иностраны дѣла, князь Горчаковъ одпутовао е данасъ сѣвернымъ гвоздемымъ путемъ преко Дрезде и Берлина у Петербургъ.

— За време одсутства кралѣвско-п्राйскогъ посланика при бечкоме двору, грофа Арнима, одправляѣе послозе посланичкій саветникъ грофъ Флемингъ.

— Данасъ око подне отиѣиѣе сви министри у пуной гали (у пуной униформы) кралю грчкомъ Отону на подворенѣ.

ФРАНЦУСКА.

— У Паризу 10. Юнія. Изъ едногъ расписа ратногъ министра види се, да ће се 65.640 пешака, 13.914 коняника, 9052 топцие, 2833 одъ индигирскогъ корпуса, а 3561 войникъ одъ транспортны одѣленья, скупа дакле 95.000 войника одпустити своимъ куѣама.

— Извѣстія изъ потоплѣны департамента іоштъ су еднако врло тужна. Штета у рани и сену неизмѣрна е. У одномъ срезу Ла-Реалъ износи дотична штета преко 16. милиона франака.

— Садъ се сасвимъ потврѣуе, да е у Лиону одкрито врло разгранато и опасно сазаклетіе. Врло млога лица су позатварана, и судейско изслѣдованіе веѣе е предузето. То е доиста знаменито, да су се ове обезбѣдителне мѣре башъ непосредственно после посѣте цара у ове потоплѣне предѣле морале предузети, и показуе, да се правительство ни найманѣ не да заваравати некимъ моралнимъ дѣйствомъ овогъ царевогъ путованя.

— Найновіе вѣсти съ истока (одъ 2. Юнія) являю да се сва Француска войска веѣе съ Крима повукла. Линейна лаѣа „Бретанъ“ очекуе маршала Пелисѣ-а, да га у Француску одведе.

„Пресса“ пише: По рачуну незваничны штатистика изгубила е Француска у кримской войны 140.000 войника. Званично пакъ рачуна се губитакъ на найманѣ 80—90.000 момака.

ПОЛИТИЧКІЙ ПРЕГЛЕДЪ.

У Бечу 13. Юнія.

Енглеско-американска размирица утишана е, поне за садъ. Енглеска се склонила, премда са найвеѣимъ о-

горченѣмъ, да попусти буди президента Піера. (Піерь е президентъ сѣвероамерикански савезны држава). Но то има свое основе. Прво е то, што е прилично доказано, да у распри о наймльиваню войника у Сѣверной Америке за службу енглеску, нѣе право на страни Енглеске; а съ друге е стране може бити, као што „Норъ“ вели, пришло къ томе владанѣ Француске у томе питаю.

Говори се, да е енглескій посланикъ у Паризу испытао тилѣрійскій дворъ, како ће се онъ владати, ако бы Енглеска држала за нуждну оружану демонстрацію на противъ Америке, и царь Францускій, кажу, да е доста разумително изявио, да ће онъ у томъ случаю заузети положенѣ посматраюѣе.

— Измеѣу Русіе и Француске, као да су одношеня за овай паръ мало оладнила. Приближаванѣ бечкогъ кабинета къ паризкомъ у смотреню подунавски княжества учинило е по свой прилицы врло неприятно упечатленѣ у Петербургу. А и за грофа Морнѣ-я кажу, да онъ неѣе пре у Петербургъ поѣи, догодъ се у Паризу недозна лице, кое ће заступати у Паризу цара Александра.

— Као што смо веѣе досадъ являли, обратили су последнѣ догаѣаи у Грчкомъ велику позорность на се у вышимъ круговима запада. Увѣраваю, да ће се посадна страна войска у Грчкомъ умложити, и да ће земля на разнымъ краевима донде войскомъ посѣднута бити, догодъ се разбойничество не истреби.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Берлину 14. Юнія. Грофъ Орловъ стигао е юче овамо изъ Вилдбада.

У Лондону 12. Юнія. У Алдершоту дошло е до кривавогъ боя измеѣу енглески стрелаца и войника седмогъ немачкогъ войничкогъ полка. По казываню енглеза нападали су найпре ови последнѣ, и зато ће морати изъ Алдершота отиѣи.

У Милану 12. Юнія. „Универзалу“ являю изъ Рима, да е Монсиньоре де Лука опредѣлѣнъ за папиногъ Нунціуса (посланика) у Бечу, а Флавіо Принчипе де Чиги за Нунціуса при баварскомъ двору. — Монсиньоре Матеучи отиѣиѣе по свой прилицы као папийнъ легатъ у Москву, да присуствуе на крунисаню цара Александра II.

У Берлину 12. Юнія. Грофъ Естерхази, аустрійскій посланикъ при прайскоме двору, умрѣо е данасъ у ютру око 9 сатій.

У Паризу 15. Юнія. „Монитеръ“ садржава еданъ допись изъ Лондона, кои измеѣу осталого явля, да е еданъ Американецъ дошао кодъ кральице на аудіенцію у горной хальини, но да е збогъ тога одбиенъ; на то е пакъ г. Далласъ, американскій посланикъ, одма отишао изъ друштва, кое е кодъ кральице скуплѣно было.

У Лондону 15. Юнія. Као што се говори, отишло е юче изъ Ливерпула у Канаду 200 войника одъ нѣмачке легіе, гди имъ е правительство енглеско обеѣало землѣ; по свой прилицы отиѣи ће за овима іоштъ и друга одѣленья и избраѣе друга мѣста за населя.